

LENGYEL JÁNOS

MITRACSEK ÚR TEMETÉSE

Közben a gyászmenet lassan, de biztosan – mondhatnám –, de ebben az esetben, inkább leírom, mert a szó elszáll, a sírás pedig marad, ha már temetésen vagyunk. Szóval elidőztek kicsit a sörkert mellett, aztán indultak tovább, miután a halálhajtó kielégítően oltotta lovai és önmaga szomját. A gyászkocsin nem látszott a koporsó, teljesen beborították a koszorúk. Néhány rövid- és halottlátó meg is kérdőjelezte, hogy a virágok alatt van-e egyáltalán tetem. Hát akkor most őket is tetemre hívom. A menet élén fontos emberek haladtak, a napsütésben komor délibábnak tetszettek a fekete öltönyös alakok. Itt is érvényesült a társadalmi és egyéb rangsor, amit ókori hajós-népek hierarchiának neveztek el. Vajon őket is ilyen sorrendben szólítja majd a Végső Elszámoltató? Egyszer egy kulturális rendezvényen kishazánk ügyeletes mindenese úgy konferálta fel az est szereplőit, hogy elhalálzási sorrendben fogja őket bemutatni. Ezt nem mindegyikük vette poénra.

Szóval a forróság dacára tekintélyes emberekből álló tekintélyes tömeg kísérte végső útjára a vén papírszökevényt. A kritikus tömeg. Egyszer egy bulcsúú öregasszony, aki egyben valakinek az édesanyja, valakinek meg a nagymamája volt, azt mondta kis unokájának, hogy sokat elárul az emberről, hogy hányan vesznek részt a temetésén, bár ő ezt az információt már nem tudja érdemben hasznosítani. Nos, amikor eljött az idő, a varrónő gyászhintója mögött népes tömeg lépkedett. Így volt ez Mitracsek úrnál is. A tömegben a kortárs irodalomból ismert arcok bukkantak fel, írók, költők, írógatók, kritikusok, irodalomtörténészek, olvasók, olvasgatók és mások, de ugyanakkor rosszmájú iszákosok között az a hír is járja, hogy az írástudók között analfabéták is megbújtak. B. Zoltán éppen bepárasodott szemüvegét törölte meg, K. Gábor, aki csak nemrég érkezett meg Egerből, maga elé meredve lépkedett, hisz tegnap még könyvbemutatója volt a főiskolán. Mellette Sz. János, a szövetség elnöke. Mögöttük O. András, F. Éva és F. Magda. Fölöttük a magasban Madár körözött.

– Gyuri, igazítsd meg azt a koszorút! – szolt a beregi író egy őszes férfihez, aki nyomban a hintó mellett termett. Ezt még megteszem neki – gondolta, miközben visszaakasztotta a szegre a vörös szegfűből álló gyászkala-

pot. A szalagokon ez állt: *Fájó szívvel búcsúzik tőled a Főhősök Forradalmi Mozgalmának Elnöksége*. Mellette a MIKICS, a KMMI és a FÚSZ koszorúja díszelgett, de ott volt a MÚK, a KIMAK, az UART, a KVIT, a BLSZ, az FTC és más szervezetek keretre szerkesztett kegyeleti virágkompozíciója is. Furcsa ez a kombináció, élénk színű, az élet szépségét hirdető virágok, fekete gyászszalagokkal körülölelve. A virágok jelképezik a kapcsolatot élet és halál között. A virág nyomban halálra van ítélve, mikor gondos kezek leszakítják a tövéről, csakúgy, mint az ember a születése pillanatában.

A tömeg közepén magas kopaszodó férfi a város címerével ékesített zászlaját vitte. – Ez mindenképpen kijár Mitracsek úrnak – gondolta. Az egyik, szicíliai kalapot viselő nyugdíjas korú alak menetközben színes hagymakopolás templomokat rajzolt egy fehér papírlapra. Gondolta, ez most valóban ide illik. Mintha a Soros, akarom mondani a Sors olvasna a gondolatában, megszólaltak a város harangjai. Félrevert kutyákként vonították világgá az elmúlást. Halálszaga volt még a napfénynek is. A menetet a kisebbségi etnikumhoz tartozó gyerekhad kísérte. A sarkon tolókosziban ülő féllábú szerencsétlen keleti egyházi énekek előadásával próbált hatni a járókelők lelkiismeretére. Fesztett hajú asszonyosság sorban szólította meg a gyászmenet tagjait: – Aggy egy rubelt! – hangzott fel újra és újra a határozott felszólítás. Hamarosan felbukkant egy púpos fiatalember is, aki mosolyogva próbált meg némi alamizsnához jutni. Lásúgesú, ahogy a város publikuma korábban ismerte. A kontyos rádió legfrissebb híradásában azt hallottam, hogy időközben nevet változtatott, ma Logan néven fut a kéregető-bizniszben. Azt is hallottam, hogy már legalább fél tucatszor keltették halálhírét, de Mitracsekhez hasonlóan, él és virul.

– Hát nem csak az életemet formáltad nyomorúságosra, még a temetésemet is gúny tárgyává teszed? Csak tudnám, mivel is érdemeltem ki mindent. Ja, már értem, hát akkor lelkiismeretfurdalás nélkül olvasom fel a következőket: *Ha tovább vizsgálódunk, feltűnhet: nem egészen világos, hogyan lesz a fotóból (vagy inkább az egykori lányból?) keserű folyó és nyirkos falú cella. Innen valószínűleg hiányzik az emlék tudatosítása, amely sziszifuszi büntetését töltő versenyűszóvá és egyszerre orrfolyásos rabbá teszi a lírai alanyt. Persze áttételesen: az agyban és a szívben. Így válik egyik sorról a másikra a komplexnek tűnő képrendszerből képzavar. A folytatás viszont már nem csupán zavaros, de a nagyotmondás miatt bizarrá is válik: „Nevetése halálhörgésbe torzult, / Fülembé vájja sírjait”. Szinte látjuk, ahogy az utolsó halálhörgés némi vájást követően egyik sírból a másikba vándorol a füljártatban, valahol a dobhártya fölött.*

– Ezzel nem érsz el semmit, bárki olvashatja Laci blogján. Találj ki valami mást, ha már meg akarsz sérteni!

– Hahaha – nevetett fel gúnyosan Mitracsek. A blogján terelgeti híveit, hogy szavaival szórakoztassa őket. Őt mindenki csodálja, nem úgy, mint téged.

Eközben a budapesti vendéglátóipari helységben, ahol Mitracsek úr nem sokkal korábban a pultos hölgynek mesélte el sérelmeit, a pár a cigaretta kedvéért inkább kiült az utcán elhelyezett asztalok egyikéhez. Az Unió, na, nem a vörös, hanem a fehér csillagos, a willkomen refugies szemléletű, általános rendelete szerint többé tilos rágyújtani a vendéglátóipari helyiségekben, de még a közlekedési megállóknál is. Nagyon helyes, én mint anti-nikotinos, csak üdvözölni tudom ezt a döntést, egyike ez a Juncker fiúk kevés épeszű rendeleteinek. A csinos szőke újra a papírjaiba mélyedt, a patkányarcú pedig bekapcsolta hordozható számítógépét, hogy megtudja a friss híreket, a tipp mix eredményeket. Az utolsó utáni góllal kapott ki otthonában az olasz bajnok, a fejesek döntöttek. Hát, ebből sem lesz nyeremény. A közösségi portálon angliai barátja jelentkezett be éppen.

– Na, mi van, Loszti? Hallottad, hogy meghalt Mitracsek úr? Ma van a temetése. Még a miniszterelnök is küldött gyásztaviratot. *(Tisztelt hölgyeim és uraim. stop. merjünk nagyok lenni. stop. gyászol az ország. stop. gyászol a nemzet. stop. önök sokan vannak, de elegen stop. lélekben ott vagyok stop. nyugodjon békében. stop.)*

– Ne mondd, de hiszen nem is olyan régen éppen itt láttam az Akaliban – villant be a patkányképű agyába, a minap honnét volt ismerős a pultnál beszélgető férfi. A másodperc tört részéig a megdöbbenés ült ki arcára, amelyet mindjárt kaján mosoly váltott fel. Eszébe jutott, hogy így már nem kell megadnia a tartozását. Hiszen kettőjükön kívül senki sem tudott a baráti szívességről. Vagyis egyvalaki igen, de ő biztosan nem fog beszélni.

A hírre a szőke nő is felkapta a fejét, egy pillanatra félre tette a soros feljelentésének papírjait, majd halkán, szinte önmagának mondva:

– Jani, te nem érzed rosszul magad attól, ahogy bánsz velem? Pedig én már más nő lettem.

(Ezeket a fő történetbe önkényesen betoldott részeket sosem fogom megérteni. Mindenképpen összezavarja az olvasót, azaz engem, mivel kuszává teszi a cselekményt. Lehet, hogy az író, aki ebben az esetben nem az, akit Mitracsek úr éppen perbe akar fogni, ismeri ezeket a mellékszereplőket, de a nagyközönség egyáltalán nem. Talán nem ártana legalább részben feloldani ezeket a sok-ismeretlenes gordiuszi csomókat? – az Olvasó Hanga.)

Újabb fővel bővült a társaság, magas, kopaszodó szemüveges férfi érkezett világos tornacipőben. Vállán hatalmas hangszert cipelt, elektromos zongora lapult a fekete tokban. Végre letehetett és megpihenhetett. Izzadtan, pihegve huppant le a székbe, és kis hatásszünet után megszólalt:

– Ha eszettek van, ne menjetek zenésznék!

A patkányképű és a szőke meg is fogadta ezt.

– Nekem te ne mondd meg, hogy mit tegyek! – szólt ki Mitracsek úr átmeneti tartózkodási helyéről.

Mindeközben a nyári hőség továbbra is eredményesen sanyargatta a dombság lábánál elterülő kisvárost, odafent hatalmas fehér kereszt hirdette az elmúlást. A temetés résztvevőit leszámítva alig volt forgalom az utcán.

Az emberoszlop végén tisztos ősz halántékú öregúr lépkedett és minden negyedik lépésnél megrázta a fejét, mintha nem akarná elhinni a valóságot. De tényleg a valóság ez? Nem csupán egy zavaros, szürrealista elme képzelődéseibe csöppentek bele a gyászolók? No, meg persze ő is. Már azt sem tudta, hogy ki fekszik a koporsóban, az, aki írt, vagy akit írtak? De ki írt, vagy ki nyírt ki kit? A valóság helyzete bizonytalanná válik az olyan agyban, amely nem képes különbséget tenni a képzelt és a kézzelfogható dolgok között. A létező valóságot az élet teszi szavahihetővé.

A gyász komoly dolog, nem illik gúnyt űzni belőle, de mégis eszembe jut egy történet, ami a középiskolai tanulmányaim idején esett meg velem. Már nem emlékszem pontosan, mikor és kit temettek, talán egy veterán vagy az egyik tanár édesapja halt meg és minket, diákokat, mint tisztos komszomol hazafikat, testületileg kirendeltek a gyászszertartásra. Akkor még így mentek a dolgok tönkre, hiszen ezer évig itt nem volt semmi, amíg a szovjet lánctalpak el nem hozták számunkra a szabadságot, a kultúrát, a haladást és a civilizációt. Órák alatt megszabadítottak minket javainktól, s máris karnyújtásnyira kerültünk a kommunizmushoz. Szóval az osztály többségének sikerült meglépnie, de engem és Cuhát elfogott az osztályfőnök, ezért kénytelenek voltunk elmenni a számunkra tökéletesen ismeretlen öregúr végső búcsúztatójára.

Pravoszláv temetés volt, több órás. Na jó, ezúttal mindenkinek a csuklóján maradt a sajátja. Biztosan ő is egyike volt a leszabadító vörös katonáknak, így volt alkalma beszerezni több órát is. Amikor kihozták a fedetlen koporsót, feltűnt, hogy milyen zöld az elhunyt arca. Először azt gondoltam, hogy biztosan környezetvédő volt, vörös csillaggal kitüntetett *grínpísz-aktívita*, mert ugye Fradi drukker nem lehetett, és éretlennek sem

mondtam volna. Akkor még nem ismertem sem a Hihetetlen Hulkot, sem a Grincset, sem pedig Cohn-Benditt, pedig akkortájt még igencsak vörös arccal szidta azokat, akivé később Merkel tantival és más elvtársakkal maga is vált. Nem tudom, hogy ebben mi a nevetséges, de ez a mozzanat szűnni nem akaró nevetőgörcsöt váltott ki az osztálytársamból. Az elején még vissza tudta fogni magát, de aztán egyre feltűnőbb lett a jelenség, többen fel is figyeltek ránk. Hiába próbáltam menteni a helyzetet, végül Iván Mihájlóvcics elzavart minket a francba.

Egy bölcs férfiú mondta egykor, hogy az a jó politikus, aki úgy küld el a fenébe, hogy az ember alig várja, hogy indulhasson. Most ennyi év távlatából visszagondolva már nem is olyan mulatságos a dolog, bár tudom, hogy én már csak díszletként leszek jelen, de jobb szeretném, ha a temetésem az emberek nevetnének, mintsem álszent arccal próbáljanak kicsikarni egy könyv-cseppet, azaz könnyecseppet rég elapadt könnyecsatornáikból. Cuháról sokat tudnék mesélni, mondjuk, amikor a főutcán összetalálkoztunk, ő egy „*kemping biciklit*” hajtott, szóval kerékpározott. Én késésben voltam, de még óra sem volt nálam. Mert nem voltam vörös katona és Svájcban sincsenek rokonaim. Megkérdeztem hát tőle, hogy mennyi az idő, mivel a bal karján megpillantottam egy jókora időmérőt. Ő megállt, rápillantott az órájára, majd hirtelen felpattant a kerékpárra és tovább hajtott. Így világossá vált a számomra, hogy ő is késésben volt. Rohanó világban élünk.

– Na, látják, ugye megmondtam, megint elkalandozik máshová. Még akkor sem lehetek én a főszereplő, amikor éppen a saját temetésem zajlik. Ebben a firkászban semmi tisztelet nincs. Kegyeletsértő! – kiáltott fel Mitracsek, de hangját konzervbe zárta a koporsó fedele. Legalábbis ekkor még igen.

A menet lassan elérte a temető bejáratát, ahol a hajtó elbizonytalanodott, hogy a jobb-vagy a baloldali temetőbe forduljon-e be. Ugyanis jobbra a református, balra pedig a római katolikus hívek sírkertje van. Egy göndör hajú, negyvenes évei elején járó fickó, az utóbbi időben alaposan meghízott, erélyesen intett jobb felé. Egy arra haladó bárisnya félreértette ezt a karlendítést, és miközben magában elmormogott egy imát, máris a feljelentés szövegét fogalmazta.

– Nű, mágyári ... fásiszti¹ – szólalt meg halkan. Ki tudja, még az is lehet, hogy visszajöttek. Bár maga sem értette félelmét, hiszen Kolja nevű fiának apját a 2. vagy a 3. Ukrán Front katonái között kellene keresnie.

¹ Na, magyarok... fasiszták!

Miután a gyászmenet eltűnt a látókörükből, a sörkert teraszán üldögélő társaság rendelt egy újabb kört. Ezt már a bajszos férfi kérte ki magának, aki az imént vált ki a gyászoló tömegből, hogy megnedvesítse kiszáradt torkát. Amikor az összeget kérdezte, azt hitte, nagyot hall. Pedig igen. Igen, ebben az inflációs világban megesik, hogy a pultnál kikért sör már többre kerül, miután kikerül az asztalra.

– Nem is tudom, mit kell ilyenkor mondani. Nyugodjon békében! – azzal lehörpintette a habzó életlevet.

– Van egy érzésem, hogy hallani fogunk még róla – mondta a molett szőke, meggyőződéssel az arcán. Majd megrettent, belegondolva abba, amit az imént mondott.

– Sőt, szerintem még látni is fogjuk – kapcsolódott bele a gondolatmenetbe a szikár férfi.

Eközben a lelkész a koporsó mellett állva már a névsort olvasta fel, kik búcsúznak az elhunytól. Reformátuséknál nem eresztik bő lére ez efféle dolgokat. Olykor megállt egy-egy névnél, ami meghökkentette. A szertatás már a végét járta, amikor a koporsó mélyén megcsörrent egy mobiltelefon: „Kísérj el, szép rózsám!” Mitracsek magához térve riadtan vette észre, hogy egy szűk, sötét helyen van. Legalábbis a szerző ezt írta elő neki, hogy ott legyen. De ő már régen túl volt azon, hogy figyelembe vegye alkotója kívánalmait. Szóval nem értette, hogy a Duna-hídról hogyan került egy sötét és szűk koporsóba. Utóbbiról, úgy értesült, hogy a mobilja fényénél sikerült kiolvasnia a szövegből. Tehát engedelmesen megrémült, még frászt is kapott volna, ha korábban értesíti őt a szerző, hogy időben szerezzen be belőle. Mert Kishazában már a frász ára is felment. Mégpedig a közeli hegyre, hogy a hegytetőn álló kereszt tövéből lesajnálóan tekintsen le a városra. Ez hát a hon.

– Mondjad! Azaz, dehogyis. Igen, tessék, Mitracsek beszél!

– Üdvözlöm, itt Csúrcsavari Mátyás. Beszélhetünk?

– Üdvözlöm, ügyvéd úr, hát persze. Éppen a temetésem veszek részt, de önt ez egy cseppet se zavarja! Hallgatom.

Az ügyvéd úgy döntött, hogy ezen már meg sem lepődik. Sőt azokon sem, amiket a jövőben hallani fog Mitracsektől, Mitracsekről. Na, mindegy.

– Átnéztem a dossziéját és úgy döntöttem, vállalom az ügyét. Holnap délelőtt 10-re be tud jönni az irodámba?

– Ez nagyszerű, örülök neki. Köszönöm, ügyvéd úr! Nem is tudja, mennyire megörvendeztetett ezzel a hírrrel. Hát persze, hogy ott leszek! – ujjongott Mitracsek a koporsóban.

Ezt már meghallották a legközelebb állók is, és értetlenül néztek hol a halálládára, hol meg egymásra. Mindenki tanácstalan volt. Kivéve a Köztársaságot, aki kikiáltotta magát:

– De hiszen ez él!

És valóban, kiáltásának erős éle volt, amivel Mitracsek kisvártatva fel-feszítette a koporsó fedelét, majd egy erőteljes rúgással visszafóglankodott az életbe. Sosem tudta, hogy mikor kell végre lelépni. – „Igaz, te megátkodott? Te ...” (ezt a részt kihúzta az öncezúra)

A gödörre ítelt a gyászolók elképedése közepette kiugrott a koporsóból, és a tömegen átvágva a sörkert felé kezdett futni. A göndör hajú férfi ugyan megpróbálta feltartóztatni, de őt Pelikán elvtárs akadályozta meg ebben, majd Édes Anna ugrott a nyakába. Esélye sem maradt, amikor Szilas egész lakossága támadt rá. Mitracsek úr elinalt a halál elől, azaz ügyesen kijátsozta annak képviselőjét, aki ebben az esetben éppen az író volt. Mint amikor az embert a saját kutyája harapja meg vagy tépi szét. Mert ilyen is megesett már a történelemben. Sőt, a valóságban is.

Gyorsan híre ment az esetnek. Másnap a piaci forgatagban erről folyt a beszéd: magyarul, ukránul, oroszul, ruszinul, szlovákul, cigányul, jiddisül, meg Lengyelül.

Feltámadt holtából a hírhedt regényhős! Kikelt koporsójából városunk híres szülőtte! Ilyen és ehhez hasonló címekkel jelentek meg a lapok. Egyesek csodát emlegettek, mások a Sátán művét látták benne. A sátán fattya otthonának konyhájában kajánul felnevetett, amikor a tudósításban ehhez a részhez ért. Nem is olyan régen egyik volt barátja titulálta ördögnek az író. A gazdanép médiája a betolakodók újabb mesterkedéseként tálalta az esetet, és az újságírók abbéli aggodalmuknak adtak hangot, hogy a kisebbségben élő otthoniak újabb fővel gyarapodtak. A hagyományos egyház kiátkozta Mitracseket, egyes papák addig mentek, hogy a gyásznépet, sőt az egész kisebbségi otthoniakat kiátkozták. Csak az nem derült ki, honnét és miért. De hát miért is ne, hiszen a korlátlan lehetőségek hazájában éltek.

Eközben Mitracsek hollétéről nem tudott senki semmi konkrétumot. Még maga az író sem, mert éppen a Budapesten megült halotti tor fáradalmait kipihenve aludta rémálmát szerény bérleményében.